

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนจันทบุรี” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มุ่งศึกษาบริบทและการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนจันทบุรี เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยว โดยมีวิธีการวิจัย ดังขั้นตอนต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อแจกแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์โดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview) มีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนใน 4 ประเด็น คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านราคา ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและด้านการส่งเสริมการตลาด ได้แก่

1. ผู้นำชุมชนที่เป็นเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนจันทบุรี ประกอบด้วย 7 ชุมชน ชุมชนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน
2. ผู้นำชุมชนของหมู่บ้านแต่ละชุมชน 7 ชุมชน ชุมชนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน
3. นักท่องเที่ยวที่ใช้บริการการท่องเที่ยวของชุมชน จำนวน 100 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามเพื่อสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน ในประเด็นเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน ได้แก่ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านราคา ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการส่งเสริมการตลาดพร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการจัดการการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน

2. แบบสัมภาษณ์โดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview) ไม่มีโครงสร้าง ซึ่ง จะสัมภาษณ์ ในประเด็นสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับบริบทชุมชน ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชน

แนวคิดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้นำชุมชนตลอดจนความต้องการ ความพร้อมของผู้นำชุมชน และศักยภาพการจัดการท่องเที่ยว โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัยโดยเป็นแบบสัมภาษณ์ ปลายเปิด

3. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของชุมชน ผู้นำชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชน รวมถึงปัญหา อุปสรรค ความต้องการแนวทางแก้ไขปัญหาและแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยและคณะลงเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยวิธีแจกแบบสอบถามแก่นักท่องเที่ยวและการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview) ในประเด็นด้านการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน 4 ด้านได้แก่ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านราคา ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการส่งเสริมการตลาด ตลอดจนปัญหา อุปสรรค ความต้องการ และแนวทางแก้ไขปัญหามีขึ้น นอกจากนี้จะใช้การสังเกตสภาพแวดล้อมของชุมชน และสภาพของทรัพยากรธรรมชาติ โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการเตรียมการก่อนดำเนินการวิจัย

1.1. ผู้วิจัยได้ทำการเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินการวิจัย โดยการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทางด้านวิชาการต่าง ๆ และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น เอกสาร ทางวิชาการ บทความต่าง ๆ วารสาร ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และบทพจนานานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2. สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ และ กรอบแนวคิดของการวิจัยแล้วนำไปปรึกษาที่ปรึกษาโครงการวิจัย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม

1.3. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน และคำนวณหาค่า IOC พร้อมทั้งปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2. ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

2.1. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชนเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนและผู้นำหมู่บ้าน เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีรวมทั้งสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย และกระบวนการวิจัย

2.2. ผู้วิจัยทำหนังสือแนะนำตัว และหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการดังต่อไปนี้ คือ

1. ผู้วิจัยพร้อมคณะลงพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนเพื่อแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามดำเนินการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) คือ ผู้นำชุมชนเครือข่ายท่องเที่ยวและผู้นำหมู่บ้าน โดยนัดพบเพื่อสัมภาษณ์ตามความสะดวกของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นหลัก
2. ทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อสำรวจความคิดเห็นในด้านการจัดการท่องเที่ยว และนำความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ ไปปรับแก้ให้สมบูรณ์ เพื่อนำไปพัฒนาต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. วิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาความพึงพอใจในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนโดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS อธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณค่าสถิติเชิงพรรณนาแล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)

ค่าเฉลี่ย	4.51-5.00	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51-4.50	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย	2.51-3.50	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51-2.50	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นสถิติพื้นฐานได้แก่

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ดังนี้

1. ผู้วิจัยจัดประเด็นย่อย มารวบรวมเป็นเรื่องหรือกลุ่มเรื่องเดียวกัน ซึ่งเรียกว่าการสรุปประเด็นหลัก (Theme) เขียนอธิบายประเด็นให้เป็นความเรียง ให้มีความต่อเนื่องและกลมกลืนที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและความน่าเชื่อถือของข้อมูล

2. เขียนสรุปรายงานวิจัย อธิบาย เชื่อมโยง ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่ได้กับวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ออกมาเป็น “แนวทางการพัฒนาศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน